

Koivu kukkii lehtien puhjettua.

Pihakoivu on näyttävä myös talvella.

Kevään koivusatoa

VIIDEN kasveja on valittu; Maatiainen valitsi vuoden maatiaiskasviksi herneen ja mm. Dendrologian seura on valinnut koivut. Koivu onkin erinomainen keväinen “villivihannes”. Koivusta saa satoa jo heti kevästä, ensimmäisenä on vuorossa mahlan juoksutus. Mahlan juoksutus onnistuu, riippuen kevään säistä, huhtikuun puolivälistä toukokuun puoliväliin ennen lehtien puhkeamista. Mahlan mukana kulkee lehtien muodostumiselle tärkeitä ravintoaineita, mikä osaltaan tukee käsitystä sen virkistävästä, terveellisestä ja jopa parantavasta vaikutuksesta. Mahla sisältää mm. erilaisia sokereita ja happoja sekä kalsiumia, magnesiumia ja sinkkiä ym. Koivumahlan käytöllä on meillä pitkät perineet ja sitä hyödynnetään myös näinä päivinä kosmetiikkateollisuudessa raaka-aineena. Perinteisesti juoksutusaika on ollut, kun puun tyven ympärille on keväällä sulanut pälvi. Perimätiedon mukaan kukkullalla tai kumpareella kasvaneesta koivusta tulee maakoisimmat mahlat.

Koivunlehtiä on perinteisesti käytetty rohtoteenä. Koivunlehtitee poistaa elimistöstä virtsaa ja voi auttaa siten verenpainetautiin, reumaattisiin ja munuaissairauksiin sekä erilaisiin ihotauteihin. Se ei sovi kuitenkaan jokapäiväiseen käyttöön tehokkaan neste-poisto-ominaisuutensa vuoksi. Koivun lehdet sisältävät mm. C- ja B-vitamiinia, kaliumia, karotenoideja ja flavonoideja. Teetä varten lehdet kerätään nuorina, ennen juhanusta. Lehdet ovat parhaimmillaan “puolikokoisina”, täysikasvuiset lehdet ovat maultaan karvaampia. Jos haluaa säilöä teesatoa myöhäisempään käyttöön, niin lehdet kuivataan ilmvalla alustalla ohuena kerroksena niin, että lehtien väri säilyy vihreänä. Ihan nuori koivun lehti ei kuivu kunnolla, koska se sisältää niin paljon eteerisiä öljyjä. Kupilliseen teetä tarvitaan 1–2 rkl lehtiä, jotka kiehausetaan ja annetaan vetäytyä 10 min ennen nauttimista. Nuoria lehtiä voi sellaisenaan käyttää salaattiin, keittoihin, patoihin persiljan tapaan, sekä lehtisilpun voi pakastaa myöhempää käyttöä varten. Mahlan juoksutus ja lehtien/oksien keruu ei kuulu jokaisen oikeuksiin, niiden keruuseen tarvitaan maanomistajan lupa.

Vinkkejä koivunlehtiteeksi:

LUONNONTEE I:

1,5 l vettä
8 koivun lehteä
3 pihlajan lehteä
10 mustaherukan lehteä
4 ruusunkukan terälehteä

LUONNONTEE II:

1,5 l vettä
6 koivun lehteä
10–15 valkoapilan kukkaa
20 sitruunamelissan lehtiä

LUONNONTEE III:

1,5 l vettä
10 koivun lehteä
10 omenapuun lehteä
3:n ruusun terälehdet

Lähde: Lehtonen, Ullan yrtit - Luonnon hyötykasvien keruu- ja käyttööpas.

KOIVUJUOMA

1 l vettä
2½ dl pieniä koivunlehtiä
hunajaa
sitruunamehua

Keitä lehtiä vedessä noin 10 minuuttia. Siivilöi lehdet ja sekoita joukkoon hiukan hunajaa ja sitruunamehua. Tarjoa kylmänä. Juoma antaa kauniin värin juomasekoituksiin.

Lähde: Kanankaalista karpaloon.

Elias Lönnrot kertoo näin (Flora Fennica 1860):

“Hiki kylpy sanotaan parantavan leinin. Säilöstystaudin särkyä vasten käytetään tuoreita koivunlehtiä, joita sidotaan särkevän jäsenen ympäri. Koivun mahalaa on myöskin juotu vastanimitetyissä taudeissa. Siitä taidetaan keittää hyvää siirappia; 60:stä kannusta saadaan lähes kannu siirappia kokoon keittämällä. Myös viiniä saadaan mahalasta keittämällä, sokeroittamalla ja käyttämällä. Tököttiä eli ryssöljyä keitetään koivun tuohesta. Mehu, jota hikoilee happamista koivupuista valkean hohteessa käytetään voiteena luuvalossa. Tuohianturat, sukkiensaällä pidetyt, tuottavat kadonneen jalkahien jällensä ja hyödyttävät ylösnousneessa leinissä ja jalkasäryssä.

Lehtiä käyt. ruuaksi eläimille. Puulaji kovaa ja lujaa, oli soveliasta puukalutöihin ja rakennusaineiksi. Visa-koivu (saxatilis) on erittäin soveliasta sorvaus- ja puusepän töihin, tuohi katoiksi ja kuori nahkain parkitukseen. Lehdet painavat kellaista: alunan kera keitetyistä saadaan niistä maaliväriä”.

Muista myös muut keväiset villivihannekset, kuten nokkoset ja voikukat!

Satoisaa kasvukautta toivotellen
ANNE LEINO

Siemenvälityksessä nyt saatavilla salaattivoikukan ja nokkosien siemeniä!

ANNE LEINO

Salaattivoikukka.

VREKEN

Nokkonen on parhaimmillaan keväällä, kun versot ovat 10-15 cm